

Extra No. 57

सत्यमेव जयते

The Gujarat Government Gazette

EXTRAORDINARY

PUBLISHED BY AUTHORITY

Vol. LXIV]

TUESDAY, FEBRUARY 14, 2023 / MAGHA 25, 1944

Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a Separate Compilation.

PART IX

Gujarati translation of Bills, Acts and Notifications other than
those published in other parts.

વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ

સચિવાલય, ગાંધીનગર, ૧૪મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩

તારીખ: ૧૪-મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩ના ગુજરાત રાજપત્ર, (અસાધારણ)માં અંગ્રેજીમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા સન ૨૦૨૩-ના ગુજરાત વિધેયક
ક્રમાંક: ૧ નો ગુજરાતી અનુવાદ આથી સર્વે લોકોની જાણ સારુ પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

વી. એન. શેખ,
સરકારના નાયબ સચિવ.

GUJARAT BILL NO. 1 OF 2023.

THE GUJARAT PUBLIC EXAMINATION (PREVENTION OF UNFAIR MEANS) BILL, 2023.

A BILL

to prevent unfair means and leakage of question paper in public examination and to provide for matters connected therewith or incidental thereto.

ગુજરાત વિધાનસભાના નિયમોના નિયમ-૧૨૭-અ ના પરંતુક અન્વયે આપવામાં આવેલી
અધ્યક્ષની સંમતિથી નીચેનું વિધેયક પ્રસિદ્ધ કર્યું છે:-

સન ૨૦૨૩નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૧.

ગુજરાત જાહેર પરીક્ષા (ગેરરીતિ અટકાવવા બાબત) વિધેયક, ૨૦૨૩.

જાહેર પરીક્ષામાં થતી ગેરરીતિ અને પ્રશ્નપત્ર ફૂટી જતું અટકાવવા અને તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા તેને આનુષંગિક બાબતો માટેની જોગવાઈ કરવા બાબત વિધેયક.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના ચુંમોતેરમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે :-

૧. (૧) આ અધિનિયમ ગુજરાત જાહેર પરીક્ષા (ગેરરીતિ અટકાવવા બાબત) અધિનિયમ, ૨૦૨૩ કહેવાશે. ટૂંકી સંજ્ઞા અને આરંભ.
- (૨) તે, રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી નક્કી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે.
૨. આ અધિનિયમમાં, સંદર્ભથી અન્યથા અપેક્ષિત ન હોય, તો- વ્યાખ્યા.
 - (ક) “જાહેર પરીક્ષા યોજવી” એટલે અને તેમાં પ્રશ્નપત્રો તૈયાર કરવા, છપાવવા, દેખરેખ રાખવી, કોડિંગ કરવું, કાર્યવાહી કરવી, વિતરણ કરવું, પરિણામનું મૂલ્યાંકન કરવું, જાહેરાત કરવી વગેરેનો સમાવેશ થાય છે;
 - (ખ) “પરીક્ષાર્થી” એટલે પરીક્ષા સત્તામંડળ દ્વારા જાહેર પરીક્ષામાં ઉપસ્થિત થવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હોય તે વ્યક્તિ અને તેમાં જાહેર પરીક્ષામાં તેના વતી લાહિયા તરીકે કામ કરવા અધિકૃત કરવામાં આવી હોય તેવી વ્યક્તિનો સમાવેશ થાય છે;
 - (ગ) “પરીક્ષા સત્તામંડળ” એટલે અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણેનું પરીક્ષા સત્તામંડળ અથવા રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી નિર્દિષ્ટ કરે એવું અન્ય સત્તામંડળ;
 - (ઘ) “પરીક્ષા કેન્દ્ર” એટલે જાહેર પરીક્ષા યોજવા માટે પરીક્ષા સત્તામંડળ દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા સ્થળો;
 - (ચ) “તપાસણી ટીમ” એટલે કોઈ પરીક્ષા કેન્દ્ર તપાસવા માટે પરીક્ષા સત્તામંડળ દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલી વ્યક્તિઓ;
 - (છ) “સંગઠિત ગુનો” એટલે ગેરકાયદે લાભ માટે સહિયારું હિત આગળ વધારવા અથવા તેને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ગેરરીતિ આચરતી વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓના સમૂહ દ્વારા કરવામાં આવતી ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિ;
 - (જ) “જાહેર પરીક્ષા” એટલે અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણેના પરીક્ષા સત્તામંડળ દ્વારા યોજવામાં આવતી અથવા ખંડ (ગ) હેઠળ રાજ્ય સરકાર નિર્દિષ્ટ કરે તેવા અન્ય સત્તામંડળ દ્વારા યોજવામાં આવતી અન્ય પરીક્ષા;
 - (ઝ) “અનુસૂચિ” એટલે આ અધિનિયમ સાથે જોડેલી અનુસૂચિ;
 - (ટ) “રાજ્ય સરકાર” એટલે ગુજરાત સરકાર;

(ઢ) “દેખરેખ (સુપરવાઈઝરી) કર્મચારીવર્ગ”માં જાહેર પરીક્ષા યોજવા માટે પરીક્ષા સત્તામંડળ દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલી વ્યક્તિઓનો સમાવેશ થાય છે;

(ડ) “ગેરરીતિ”માં,-

(૧) પરીક્ષાર્થી સહિત કોઈ વ્યક્તિના સંબંધમાં,

(ક) ખોટું નામ ધારણ કરવું અથવા (પ્રશ્નપત્ર) ફોડવું અથવા ફોડવાનો પ્રયત્ન કરવો અથવા ફોડવાનું કાવતરું કરવું; અથવા

(ખ) અનધિકૃત રીતે પ્રશ્નપત્ર મેળવવું અથવા મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો અથવા કબજો લેવો અથવા કબજો લેવાનો પ્રયત્ન કરવો; અથવા

(ગ) અનધિકૃત રીતે પ્રશ્નપત્ર હલ(solve) કરવું અથવા હલ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો અથવા હલ કરવા મદદ માંગવી અથવા હલ કરવા મદદ કરવાનો સમાવેશ થાય છે;

(૨) પરીક્ષાર્થી સિવાયની કોઈ વ્યક્તિના સંબંધમાં, જાહેર પરીક્ષામાં નાણાકીય અથવા ગેરકાયદે લાભ માટે, ગમે તે કોઈ રીતે પરીક્ષાર્થીને પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે મદદ કરવાનો સમાવેશ થાય છે.

ગેરરીતિ કરવા અથવા આચરવાને અટકાવવા બાબત.

૩. કોઈપણ વ્યક્તિએ, કોઈ જાહેર પરીક્ષામાં અથવા જાહેર પરીક્ષા યોજવામાં ગેરરીતિ કરવી અથવા આચરવી જોઈશે નહિ.

પરીક્ષાર્થીએ મેળવેલી અનધિકૃત મદદ બાબત.

૪. જાહેર પરીક્ષા દરમિયાન, પરીક્ષાર્થી, કોઈ વ્યક્તિ પાસેથી પ્રત્યક્ષ રીતે અથવા પરોક્ષ રીતે અથવા ગમે તે કોઈ સ્વરૂપે કોઈ લેખિત, રેકૉર્ડ કરેલી, નકલ કરેલી અથવા છપાવેલી સામગ્રીની મદદ લે અથવા કોઈ અનધિકૃત ઇલેક્ટ્રોનિક અથવા યાંત્રિક સાધન અથવા ઉપકરણનો ઉપયોગ કરે, તો તેને, પરીક્ષા સત્તામંડળ પાસે નિર્ણય માટે મોકલવો જોઈશે અને આવા કિસ્સામાં, પરીક્ષા સત્તામંડળનો નિર્ણય આખરી ગણાશે.

પ્રશ્નપત્રનો અનધિકૃત કબજો લેવા અને (તે) જાહેર કરવા બાબત.

૫. જાહેર પરીક્ષા યોજવામાં તેની ફરજોની રૂએ અધિકૃત કરવામાં આવેલી કોઈપણ વ્યક્તિએ, પ્રશ્નપત્રોને ખોલવા અને તેના વિતરણ માટે નક્કી કરવામાં આવેલા સમય પહેલાં -

(ક) આવું પ્રશ્નપત્ર અથવા તેનો કોઈ ભાગ અથવા તેની નકલ ખોલવી, ફોડવી અથવા મેળવવી જોઈશે નહિ અથવા તેને મેળવવા, કબજો લેવા અથવા હલ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈશે નહિ; અથવા

(ખ) આવી ગોપનીય માહિતી, આવા પ્રશ્નપત્રને સંબંધિત હોય અથવા તેના સંદર્ભમાં હોય, ત્યારે કોઈ વ્યક્તિ અથવા પરીક્ષાર્થીને, કોઈ ગોપનીય માહિતી આપવી જોઈશે નહિ અથવા આવી ગોપનીય માહિતી આપવાનું વચન આપવું જોઈશે નહિ.

પ્રશ્નપત્ર અને ઉત્તરવહી અથવા ઓએમઆર (OMR) શીટનો કોઈ પણ સ્વરૂપે અનધિકૃત કબજો લેવા અથવા (તે) જાહેર કરવા બાબત.

૬. તેની (કોઈ વ્યક્તિની) ફરજની રૂએ કાયદેસર રીતે અધિકૃત કરવામાં અથવા પરવાનગી આપવામાં આવી ન હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિએ, પ્રશ્નપત્રના વિતરણ માટે નક્કી કરવામાં આવેલા સમય પહેલાં -

(ક) કોઈ સ્વરૂપે આવા પ્રશ્નપત્ર અથવા ઉત્તરવહી અથવા ઓએમઆર (OMR) શીટ અથવા તેનો કોઈ ભાગ અથવા તેની નકલ મેળવવી જોઈશે નહિ અથવા મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈશે નહિ અથવા તેનો કબજો લેવો જોઈશે નહિ; અથવા

(ખ) આવા પ્રશ્નપત્રને લગતી હોવાનું અથવા તેમાંથી મેળવેલી હોવાનું અથવા તે પ્રશ્નપત્રને લાગુ પડતી હોવાનું પોતે જાણતી હોય અથવા તેમ માનવાને કારણ હોય તેવી કોઈ માહિતી આપવી જોઈશે નહિ અથવા આપવા માટે રજૂ કરવી જોઈશે નહિ.

૭. તેની (કોઈ વ્યક્તિની) ફરજની રૂએ તેમ કરવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હોય, ત્યારે તે સિવાય, જાહેર પરીક્ષાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હોય અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિએ, અન્ય કોઈ વ્યક્તિને, તેને આ રીતે સોંપવામાં આવેલા કાર્યની રૂએ, તેમની જાણમાં આવેલી હોય તેવી કોઈ માહિતી અથવા તેનો ભાગ, પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે, જાહેર કરવો જોઈશે નહિ અથવા જાહેર કરાવવો જોઈશે નહિ અથવા તેની જાણ કરવી જોઈશે નહિ.
૮. જાહેર પરીક્ષા અથવા જાહેર પરીક્ષા યોજવાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું ન હોય અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી ન હોય અથવા પરીક્ષાર્થી ન હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિએ, પરીક્ષા કેન્દ્રના સ્થળે પ્રવેશ કરવો જોઈશે નહિ.
૯. જાહેર પરીક્ષાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હોય અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિએ, જાહેર પરીક્ષા યોજવાના હેતુ માટે, પરીક્ષા કેન્દ્ર સિવાયના અન્ય સ્થળનો ઉપયોગ કરવો જોઈશે નહિ અથવા કરાવવો જોઈશે નહિ.
૧૦. (૧) આ અધિનિયમ હેઠળનો ગુનો વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારીવાળી ભાગીદારી અથવા અન્ય દ્વારા કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે સમયે, વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારીવાળી ભાગીદારી અથવા અન્યનો હવાલો સંભાળતી હોય અથવા વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારીવાળી ભાગીદારી અથવા અન્યના કાર્યસંચાલન માટે વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારીવાળી ભાગીદારી અથવા અન્યને જવાબદાર હોય તે દરેક વ્યક્તિ, ગુનાની દોષિત ગણાશે તથા તેમની વિરુદ્ધ કાર્યવાહી ચલાવવામાં આવશે અને તદ્દનુસાર તેમને શિક્ષા કરવામાં આવશે:
- પરંતુ આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ શિક્ષાને પાત્ર હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ એમ પુરવાર કરે કે ગુનો તેની જાણ બહાર થયો હતો અને તેવો ગુનો થતો અટકાવવા માટે તેણે તમામ યોગ્ય કાળજી રાખી હતી, તો તે (વ્યક્તિ), આ પેટા-કલમમાંના કોઈપણ મજકૂરથી શિક્ષાને પાત્ર ઠરશે નહિ.
- (૨) પેટા-કલમ (૧) માં ગમે તે મજકૂર હોય તેમ છતાં, આ અધિનિયમ હેઠળનો કોઈ ગુનો વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી અથવા અન્ય દ્વારા ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય અને તેવું પુરવાર કરવામાં આવે કે વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારી ભાગીદારી અથવા અન્યના કોઈ ડિરેક્ટર, ભાગીદાર, મેનેજર, સેક્રેટરી અથવા બીજા અધિકારીની સંમતિથી અથવા મૂકસંમતિથી ગુનો કરવામાં આવ્યો છે અથવા તેમના પક્ષે થયેલી કોઈ બેદરકારીના કારણે થયો છે, ત્યારે આવા ડિરેક્ટર, ભાગીદાર, મેનેજર, સેક્રેટરી અથવા બીજા અધિકારી પણ તે ગુના માટે દોષિત ગણાશે અને તેમની સામે કાર્યવાહી ચલાવવામાં આવશે અને તદ્દનુસાર તેમને શિક્ષા કરવામાં આવશે.
૧૧. જાહેર પરીક્ષા યોજવા માટે જેનો ઉપયોગ કરવામાં આવી રહ્યો હોય તે સંસ્થાના વ્યવસ્થાપક મંડળમાં અથવા કર્મચારીવર્ગમાં હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા જાહેર પરીક્ષાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિએ, જાહેર પરીક્ષામાં, પરીક્ષાર્થીને ગેરરીતિ આચરવામાં કોઈ મદદ અથવા સહાય પૂરી પાડવી જોઈશે નહિ.
૧૨. (૧) ગેરરીતિ આચરનાર કોઈ પરીક્ષાર્થી, ત્રણ વર્ષની મુદતની સુધીની કેદની શિક્ષા અને એક લાખ રૂપિયાથી ઓછા નહિ તેટલા દંડને પાત્ર પણ થશે અને દંડની ચુકવણી કરવામાં ચૂક થાય તેવા કિસ્સામાં, આવા પરીક્ષાર્થીને, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની જોગવાઈઓ અનુસાર કેદની શિક્ષા પણ થશે.

પરીક્ષા કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હોય અથવા તેમાં સંકળાયેલી હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા પ્રશ્નપત્ર ફૂટી જતું અટકાવવા બાબત.

પરીક્ષા કેન્દ્રમાં પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ બાબત.

જાહેર પરીક્ષા માટે, પરીક્ષા કેન્દ્ર સિવાયના કોઈ સ્થળનો ઉપયોગ નહિ કરવા બાબત.

વ્યવસ્થાપક મંડળ, સંસ્થા અથવા અન્ય દ્વારા કરવામાં આવતા ગુના બાબત.

મદદ કરવા પર મનાઈ બાબત.

ગુનો અને શિક્ષા.

(૨) કોઈ વ્યક્તિ, તપાસણી ટીમના કોઈ સભ્ય, દેખરેખ (સુપરવાઈઝરિ) કર્મચારીવર્ગ, પરીક્ષા સત્તામંડળ, અધિકારી અથવા પરીક્ષા સત્તામંડળ દ્વારા નિમાયેલી વ્યક્તિને ફરજ બજાવવા માટે અથવા કોઈ પરીક્ષા કેન્દ્રમાં પ્રવેશ કરતાં અવરોધે અથવા ધમકાવે, તો તે (વ્યક્તિ), ત્રણ વર્ષ સુધીની મુદતની કેદની શિક્ષા અને એક લાખ રૂપિયાથી ઓછા નહિ તેટલા દંડને પાત્ર થશે અને દંડની ચુકવણી કરવામાં ચૂક થાય તેવા કિસ્સામાં, આવી વ્યક્તિને ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની જોગવાઈઓ અનુસાર કેદની શિક્ષા પણ થશે.

સન ૧૯૭૪નો
૨-જો.

(૩) જાહેર પરીક્ષા યોજવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવી હોય અથવા (તે માટે) અધિકૃત કરવામાં આવી હોય કે ન હોય તેવી, પરીક્ષાર્થી સહિતની કોઈ વ્યક્તિ, કાવતરું કરીને અથવા અન્યથા ગેરરીતિ આચરે અથવા આચરવાનો પ્રયત્ન કરે અથવા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે અથવા ઉલ્લંઘન કરવામાં સહાય કરે, તો તે (વ્યક્તિ), પાંચ વર્ષથી ઓછી નહિ તેટલી કેદની પરંતુ વધુમાં વધુ દસ વર્ષ સુધીની કેદની શિક્ષાને પાત્ર થશે અને દસ લાખ રૂપિયાથી ઓછી નહિ પણ વધુમાં વધુ એક કરોડ રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષાને પાત્ર પણ થશે અને દંડની ચુકવણી કરવામાં ચૂક થાય તેવા કિસ્સામાં, આવી વ્યક્તિ ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની જોગવાઈઓ અનુસાર કેદની શિક્ષાને પાત્ર પણ થશે:

સન ૧૯૭૪નો
૨-જો.

પરંતુ કોર્ટ, લેખિતમાં કોઈ પૂરતા અને ખાસ કારણોની નોંધ કરીને, પાંચ વર્ષથી ઓછી મુદતની કેદની સજા કરી શકશે.

(૪) સંગઠિત ગુનો કરતી કોઈ વ્યક્તિ, પરીક્ષા સત્તામંડળ સાથે કાવતરું કરીને અથવા અન્યથા ગેરરીતિ આચરે અથવા આચરવાનો પ્રયત્ન કરે અથવા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે અથવા ઉલ્લંઘન કરવામાં સહાય કરે, તો તે (વ્યક્તિ), સાત વર્ષની ઓછી નહિ તેટલી અને વધુમાં વધુ દસ વર્ષ સુધીની કેદની અને એક કરોડ રૂપિયાથી ઓછી નહિ તેટલી દંડની શિક્ષાને પાત્ર થશે અને દંડની ચુકવણી કરવામાં ચૂક થાય તેવા કિસ્સામાં, આવી વ્યક્તિ ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩ની જોગવાઈઓ અનુસાર કેદની શિક્ષાને પાત્ર પણ થશે.

સન ૧૯૭૪નો
૨-જો.

દોષિત ઠર્યેથી
બાકાત રાખવા
બાબત.

૧૩. આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ ગુનાના દોષિત ઠર્યા હોય તેવા પરીક્ષાર્થીને, કોઈ જાહેર પરીક્ષામાંથી બે વર્ષની મુદત માટે, બાકાત રાખવામાં આવશે.

મિલકતની
જમી અને
(મિલકત)
ટાંચમાં લેવા
બાબત.

૧૪. પરીક્ષા સત્તામંડળ સાથે કાવતરું કરીને, સંગઠિત ગુનામાં અથવા અન્યથા ગેરરીતિ આચરવામાં અથવા આચરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં અથવા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરવામાં અથવા ઉલ્લંઘન કરવા સહાય કરવામાં કોઈ વ્યક્તિના દોષિત ઠર્યાના કિસ્સામાં, કોર્ટ-એ, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમ, ૧૯૭૩માં ઠરાવેલી કાર્યરીતિ અનુસરીને, તેવી વ્યક્તિની જંગમ અથવા સ્થાવર અથવા તે બન્ને અસ્કયામત/મિલકત પૈકીની કોઈપણ (અસ્કયામત/મિલકત)ની જમી કરીને અને તેનું વેચાણ કરીને, તેવી વ્યક્તિએ ખોટી રીતે મેળવેલા કોઈ લાભની વસૂલાતનો હુકમ કરવો જોઈશે.

સન ૧૯૭૪નો
૨-જો.

તમામ ખર્ચ
અને વપરાયેલા
નાણાં
ચૂકવવાની
વ્યવસ્થાપક
મંડળની
જવાબદારીઓ.

૧૫. સંચાલન મંડળની અથવા સંસ્થાની અથવા મર્યાદિત જવાબદારીવાળી ભાગીદારીની કોઈ વ્યક્તિ અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિ, આ અધિનિયમ હેઠળના ગુનાની દોષિત જણાય, તો વ્યવસ્થાપક મંડળ અથવા સંસ્થા અથવા મર્યાદિત જવાબદારીવાળી ભાગીદારી અથવા અન્ય વ્યક્તિ, કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલો જાહેર પરીક્ષાને લગતો તમામ ખર્ચ અને નાણાં ચૂકવવા માટે જવાબદાર થશે અને તેને કાયમ માટે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવશે.

રાજ્ય સેવક.

૧૬. જાહેર પરીક્ષા યોજવામાં રોકાયેલી દરેક વ્યક્તિ, આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર કાર્ય કરતી હોય અથવા તેમ કરવાનું અભિપ્રેત હોય, ત્યારે ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૨૧ના અર્થ મુજબ રાજ્ય સેવક હોવાનું ગણાશે.

સન ૧૯૬૦નો
૪૫-મો.

ગુના, પોલીસ
અધિકારના,
બિન-
જામીનપાત્ર
અને બિન-
માંડવાળપાત્ર
હોવા બાબત.

૧૭. આ અધિનિયમ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરેલા તમામ ગુના પોલીસ અધિકારના, બિન-જામીનપાત્ર અને બિન-માંડવાળપાત્ર રહેશે.

૧૮. આ અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ ગુનાની તપાસ, પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર(નિરીક્ષક)ના દરજ્જાથી ઊતરતા દરજ્જાના ન હોય તેવા, પણ ઈચ્છનીય રીતે, નાયબ પોલીસ અધીક્ષક દ્વારા કરવી જોઈશે. ગુનાની તપાસ.
૧૯. આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, આ વિષય બાબતના અમલમાં હોય તેવા કોઈ અન્ય કાયદા ઉપરાંતની રહેશે અને તેનાથી તેનું અલ્પીકરણ થશે નહિ. અન્ય કાયદાને લાગુ પાડવા સામે બાધ ન આવવા બાબત.
૨૦. આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા કોઈ નિયમો હેઠળ જાહેર પરીક્ષા યોજવા માટે શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વક કરેલા અથવા કરવા ધારેલા કોઈ કાર્ય માટે, રાજ્ય સરકાર અથવા કોઈ વ્યક્તિ સામે કોઈપણ દાવો, ફોજદારી કામ અથવા બીજી કાનૂની કાર્યવાહી કરી શકાશે નહિ. શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વક લીધેલા પગલાંને રક્ષણ.
૨૧. (૧) રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, આ અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરી શકશે: નિયમો કરવાની સત્તા.
- (૨) આ કલમ હેઠળ કરવામાં આવેલા તમામ નિયમો તે કરવામાં આવે તે પછી, બનતી ત્વરાએ ઓછામાં ઓછા ત્રીસ દિવસ સુધી રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવા જોઈશે અને જેમાં તે આ રીતે મૂકવામાં આવ્યા હોય તે સત્ર અથવા ત્યાર પછી તરત આવતા સત્ર દરમિયાન રાજ્ય વિધાનમંડળ તેમાંથી જે કંઈ રદ કરે અથવા તેમાં જે કંઈ ફેરફાર કરે તેને અધીન રહેશે.
- (૩) રાજ્ય વિધાનમંડળ એ રીતે જે કંઈ રદ કરે અથવા તેમાં કંઈ ફેરફાર કરે તે રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે અને તેમ થયે તે અમલમાં આવશે.
૨૨. (૧) આ અધિનિયમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવામાં કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થાય, તો રાજ્ય સરકાર, આ અધિનિયમના આરંભથી બે વર્ષની મુદતની અંદર, મુશ્કેલી દૂર કરવા માટે જરૂરી અથવા ઈષ્ટ લાગે તેવી, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવી જોગવાઈઓ કરી શકશે. મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા.
- (૨) આ કલમ હેઠળ કરવામાં આવેલો દરેક હુકમ, તે કરવામાં આવે તે પછી બનતી ત્વરાએ, રાજ્ય વિધાનમંડળ સમક્ષ મૂકવો જોઈશે.

અનુસૂચિ

(જુઓ નિયમ ૨(ગ))

૧. ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ.
૨. ગુજરાત હાઈકોર્ટ.
૩. ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ.
૪. ગુજરાત પંચાયત સેવા પસંદગી મંડળ.
૫. રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ.
૬. રાજ્ય સરકાર દ્વારા રોકવામાં અથવા રચવામાં આવેલા અન્ય કોઈ સત્તામંડળ અથવા એજન્સી અથવા ભરતી સમિતિ અથવા મંડળ.
૭. સ્ટેટ ફંડેડ યુનિવર્સિટી.
૮. ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ.
૯. રાજ્ય સરકારની માલિકીના જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમ.
૧૦. રાજ્ય સરકારની નોંધપાત્ર અથવા આંશિક રીતે માલિકીની કોઈ મંડળીઓ, કોર્પોરેશન, સ્થાનિક મંડળો અને તમામ જાહેર ક્ષેત્રના ઉપક્રમો.

ઉદ્દેશો અને કારણો

તાજેતરમાં, ગુજરાત રાજ્ય કાયદા પંચના ૩૪મા અહેવાલમાં રાજ્ય સરકારમાં ભરતી એજન્સી દ્વારા લેવામાં આવતી ભરતી પરીક્ષાઓમાં પ્રશ્નપત્ર ફૂટી જવાના મુદ્દાની તપાસ કરવામાં આવી છે અને ભલામણ કરી છે કે પ્રશ્નપત્ર ફૂટી જવાના મુદ્દા વિરુદ્ધ ખાસ કાયદો અધિનિયમિત કરીને, બનતી ત્વરાએ, પ્રશ્નપત્ર ફૂટી જવાના મુદ્દાને ઉકેલવાની જરૂર છે અને તેના જેવી પ્રવૃત્તિઓ સામે કડક હાથે કામ લઈ શકાય.

અનુચ્છેદો ૧૪ અને ૧૬ હેઠળના સંવૈધાનિક મૂલ્યો આદેશ કરે છે કે ભરતી કરવા માટે જાહેર સત્તામંડળો દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી પસંદગી પ્રક્રિયાઓ યોગ્ય, પારદર્શક અને જવાબદાર હોવી જોઈશે. એવું જણાયું છે કે તે (પસંદગી પ્રક્રિયાઓ) માત્ર વહીવટી કાર્યપદ્ધતિ નથી પણ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રના સિદ્ધાંત તરીકે સંવૈધાનિક ફરજમાં તેનો સમાવેશ કરવામાં આવતો હોઈ, જાહેર મંડળોએ યોગ્ય અને વાજબી રીતે કામગીરી કરવી પડશે. અનુચ્છેદ ૧૬(૧) હેઠળ તકની સમાનતાના ધોરણને અધીન રહીને, જગાઓ પરની પસંદગી પ્રક્રિયા યોગ્ય અને વાજબી હોય એ સંવૈધાનિક જરૂરિયાત પણ છે અને અનુચ્છેદ ૧૪ હેઠળ પણ તે એક મૂળભૂત જરૂરિયાત પણ છે. યોજનાબદ્ધ છેતરપિંડી અથવા અનિયમિતતાના પરિણામરૂપે જાહેર રોજગાર પરની ભરતી ભ્રષ્ટ બને, ત્યારે સમગ્ર (ભરતી) પ્રક્રિયા ભ્રષ્ટ બની જાય છે.

તેથી, રાજ્ય સરકારમાંની જગાઓ પરની ભરતીની બાબતોમાં, પ્રશ્નપત્રો ફૂટી જવાથી માત્ર સામાન્ય લોકો સાથે વિશ્વાસઘાત જ નથી થતો અને સરકારની વિશ્વસનીયતા પર જ પ્રતિકૂળ અસર નથી થતી, પણ પરીક્ષાઓ રદ કરવી પડે છે, ત્યારે રાજ્યને મોટો વહીવટી ખર્ચ પણ સહન કરવો પડે છે. છળકપટયુક્ત (અપ્રમાણિક) સાધનો અને કાર્યવાહીને કારણે ભરતી પરીક્ષાઓમાં વારંવાર બાંધછોડ કરવામાં આવે છે. બહારના સ્ત્રોતમાંથી કોઈ મદદ લીધા વગર દરેક વ્યક્તિની યોગ્યતાનું મૂલ્યાંકન થાય એ પરીક્ષાઓનો સાર છે. કમનસીબે, આ મુદ્દાએ સંગઠિત ગુનાના પરિમાણ ધારણ કર્યા છે અને તેનાથી ભ્રષ્ટ લોકોને મોટા પાયે નાણાકીય લાભો થાય છે. સમગ્ર સમાજ સામે થતો આ એક ગુનો છે. આથી, જાહેર જગાઓ પરની પસંદગી (પ્રક્રિયા)ની શુદ્ધતામાં લોકોનો વિશ્વાસ પુનઃસ્થાપિત કરવાની અને પસંદગી (પ્રક્રિયા)માંથી પસાર થવાના પ્રયત્નરૂપે સમય અને સાધનોનું રોકાણ કર્યું હોય તેવા ઉમેદવારોની યોગ્યતા સુનિશ્ચિત કરવાની તાકીદની જરૂરિયાત છે. ગુજરાત સરકારે, પરીક્ષામાં થતી ગેરરીતિ પર નિયંત્રણ લાવવા માટે, સામાન્ય લોકોનો વિશ્વાસ મેળવવા અને ટકાવી રાખવા તેમજ જાહેર ભરતી પરીક્ષામાં બિન-વિવાદાસ્પદ વિશ્વસનીયતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે, આ કાયદો (અમલમાં) લાવવા ધાર્યું છે.

કલમો અંગેની નીચેની નોંધોથી, વિધેયકની અગત્યની જોગવાઈઓ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવેલી છે:-

- કલમ ૧.- આ કલમથી, અધિનિયમની ટૂંકી સંજ્ઞા અને આરંભ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨.- આ કલમથી, વિધેયકમાં વાપરેલા અમુક શબ્દોની વ્યાખ્યા કરી છે.
- કલમ ૩.- આ કલમથી, ગેરરીતિ કરવા અથવા આચરવાને અટકાવવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૪.- આ કલમથી, જાહેર પરીક્ષા દરમિયાન પરીક્ષાર્થી દ્વારા મેળવેલી અનધિકૃત મદદ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૫.- આ કલમથી, પ્રશ્નપત્રનો અનધિકૃત કબજો અને જાહેર કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૬.- આ કલમથી, પ્રશ્નપત્ર અને ઉત્તરવહી અથવા ઓએમઆર (OMR) શીટનો કોઈ સ્વરૂપે અનધિકૃત કબજો અથવા જાહેર કરવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૭.- આ કલમથી, કોઈ વ્યક્તિને તેની ફરજની રૂએ પરવાનગી આપી હોય ત્યારે તે સિવાય, જેને પરીક્ષાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હોય અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા (પ્રશ્નપત્ર) ફોડવાનું અટકાવવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૮.- આ કલમથી, જાહેર પરીક્ષા અથવા જાહેર પરીક્ષા યોજવાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું ન હોય અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી ન હોય અથવા પરીક્ષાર્થી ન હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિને, જાહેર પરીક્ષા કેન્દ્રના સ્થળે પ્રવેશ કરવાની મનાઈ કરી છે.
- કલમ ૯.- આ કલમથી, જાહેર પરીક્ષાને લગતું કોઈ કાર્ય સોંપવામાં આવ્યું હોય અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી હોય તેવી કોઈ વ્યક્તિ, જાહેર પરીક્ષાના ઉપયોગ માટે, પરીક્ષા કેન્દ્ર સિવાય કોઈ સ્થળનો ઉપયોગ ન કરવો જોઈશે તે માટેની જોગવાઈ કરી છે.

- કલમ ૧૦.- આ કલમથી, વ્યવસ્થાપક મંડળ, સંસ્થા અથવા અન્ય દ્વારા (કરવામાં આવતા) ગુના માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૧.- આ કલમથી, પરીક્ષાર્થીને જાહેર પરીક્ષામાં ગેરરીતિ આચરવામાં કોઈ મદદ અથવા સહાય પૂરી પાડવાની મનાઈ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૨.- આ કલમથી, આ અધિનિયમ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના અને દંડ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૩.- આ કલમથી, અધિનિયમ હેઠળ ગુનાની દોષિત ઈર્થથી પરીક્ષાર્થીને કોઈ જાહેર પરીક્ષામાંથી બાકાત રાખવા માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૪.- આ કલમથી, પરીક્ષા સત્તામંડળ સાથે કાવતરું કરીને, સંગઠિત ગુનામાં રોકાયેલી હોય તેવી અથવા અન્યથા ગેરરીતિ આચરવામાં અથવા આચરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં અથવા આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ પૈકીની કોઈ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરવામાં અથવા ઉલ્લંઘન કરવામાં સહાય કરનાર કોઈ વ્યક્તિની મિલકતને ટાંચમાં લેવા અને તેની જમી માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૫.- આ કલમથી, અધિનિયમ હેઠળ ગુનાની દોષિત જણાય, તો પરીક્ષાને લગતા તમામ ખર્ચ અને નાણા ચૂકવવા માટે વ્યવસ્થાપક મંડળ વગેરેની જવાબદારીઓ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૬.- આ કલમથી, ભારતના ફોજદારી અધિનિયમની કલમ ૨૧ મુજબ આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ કરેલા નિયમોની જોગવાઈઓ અનુસાર કામ કરતી અથવા કામ કરતી હોવાનું અભિપ્રેત હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ, જાહેર સેવકો રહેશે.
- કલમ ૧૭.- આ કલમથી, અધિનિયમ હેઠળના તમામ ગુના પોલીસ અધિકારના બિન-જામીનપાત્ર અને બિન-માંડવાળપાત્ર રહેશે તે માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૧૮.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલા ગુનાની તપાસ પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટરના દરજ્જાથી ઊંચેના દરજ્જાના ન હોય તેવા પોલીસ અધિકારી દ્વારા પણ ઈચ્છનીય રીતે નાયબ પોલીસ અધીક્ષક દ્વારા થવી જોઈશે.
- કલમ ૧૯.- આ કલમથી જોગવાઈ કરી છે કે આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, તત્સમયે અમલમાં હોય તેવા અન્ય કોઈ કાયદાની જોગવાઈઓ ઉપરાંતની રહેશે અને તેનાથી તેનું (અન્ય કોઈ કાયદાની જોગવાઈઓનું) અલ્પીકરણ થશે નહિ.
- કલમ ૨૦.- આ કલમથી, શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વક કરેલા અથવા લીધેલા પગલા માટે સામાન્ય ક્ષતિપૂર્તિ માટેની જોગવાઈ કરી છે.
- કલમ ૨૧.- આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, આ અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૨૨.- આ કલમથી, રાજ્ય સરકારને, અધિનિયમના આરંભથી બે વર્ષની મુદતની અંદર ઊભી થતી મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા મળે છે.

હર્ષ સંઘવી,

નાણાકીય યાદી

આ અધિનિયમના ઉદ્દેશો પાર પાડવા માટે, સત્તામંડળો અને વિવિધ વિભાગોના વિદ્યમાન કર્મચારીવર્ગ કાર્યો બજાવશે અને તે તરીકે વિધેયક જો અધિનિયમિત કરવામાં અને અમલમાં લાવવામાં આવે, તો રાજ્યના એકત્રિત ફંડમાંથી કોઈ વધારાનો ખર્ચ થશે નહિ.

હર્ષ સંઘવી,

ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયકમાં, નીચેના બાબતોના સંબંધમાં ધારાકીય સત્તાની સોંપણી માટે જોગવાઈ કરી છે:-

- કલમ ૧.- આ કલમની પેટા-કલમ (૨)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમ જે તારીખે અમલમાં આવશે તે તારીખ નક્કી કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૨.- આ કલમની પેટા-કલમ (ગ)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા સત્તામંડળો સિવાયના સત્તામંડળો નિર્દિષ્ટ કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૨૧.- આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમના હેતુઓ પાર પાડવા માટે નિયમો કરવાની સત્તા મળે છે.
- કલમ ૨૨.- આ કલમની પેટા-કલમ (૧)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરેલા હુકમથી, આ અધિનિયમના આરંભથી બે વર્ષની મુદતની અંદર ઊભી થતી મુશ્કેલીઓ દૂર કરવાની સત્તા મળે છે.
- ઉપર્યુક્ત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે.

તારીખ: ૧૪મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩.

હર્ષ સંઘવી.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

ગાંધીનગર,
તારીખ: ૧૪મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૩.

કે. એમ. લાલા,
ગુજરાત સરકારના સચિવ,
વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ.

